

Waldenström, Urban

Urban Waldenström

Invald 2013-06-14

biträdande professor i in vitro fertilisering
Associate Professor in In Vitro Fertilization

Urban Waldenström, biträdande professor i in vitro fertilisering 14 juni 2013. Född 1946 i Stockholm, påbörjade mina medicinstudier på Karolinska Inst. 1965 och avslutade dem i Lund. Leg. Läkare 1973, sedemera specialist i allmänmedicin 1985 och specialist i obstetrik och gynekologi 1986.

Disputerade 1991 och blev docent i obstetrik och gynekologi vid Uppsala universitet 2002.

Började läkarbanan som distriktsläkare i Borlänge mellan 1973 och 1982. Övergick då till Kvinnokliniken i Falun, blev specialist och sedemera överläkare där. Startade IVF (In Vitro Fertilisering) i Falun, vilket strax växte till Sveriges största IVF-klinik och hade ett upptagsområde innefattande "Sverige norr om Dalälven". Till en början skedde det i landstingets regi, men då de inte såg sig kunna hantera det stora inflödet från andra delar av Sverige blev kliniken privat 1998 på landstingets förslag.

Vid sidan av arbetet på kvinnokliniken och IVF var jag studierektor för AT-läkarna under fem år.

1985 började planeringen för avhandlingen om "Ultrasound screening in early pregnancy". Denna screening fanns då i sin linda och

jag genomförde en stor randomiserad kontrollerad studie angående nyttan, om någon, av screening. Första artikeln vi skrev om detta antogs utan korrekationer i The Lancet.

Disputerade 1991. Vistades ett och ett halvt år på Sahlgrenska sjukhuset Göteborg och startade i samband med det en rad forskningsprojekt, varav en del har varit av tämligen stor betydelse inom IVF.

Vi kartlade att ett tämligen vanligt tillstånd med vätska i äggledarna måste opereras före IVF. Vi visade att behandlingen kunde förenklas med subcutana injektioner (som patienten kunde ge själv) i stället för intramuskulära dagliga injektioner givet av en sköterska. Vi startade då också det som sedan blev en avhandling om "Akupunktur och Infertilitet" med mig som handledare, vilken ledde till att akupunktur blev godkänt som behandling på denna indikation (samt för en hormonrubbing och för att öka blodflödet i livmodern). Vetenskapligt var avhandlingen en succé – med en kontrollgrupp bestående av möss som fick akupunktur under sövning för att exkludera alla placebo-effekter!

Åter i Falun höll jag i en multicenterstudie om en stimuleringsmetod för att undvika "överstimulering"; även detta med resultat som gjorde det till the method of choice under en tioårsperiod.

Vi kunde även visa att smådoser salicylsyra ökade graviditetschansen vid IVF.

Största insatsen var dock att vi var en av de 3-4 första klinikerna i Europa att börja med en längre odling av embryona, 5 dagar i stället för 2. Därmed kunde man bättre selektera vilka embryon som kunde bilda en graviditet. Det var en lång process med en stadig utveckling av odlingsmedierna och metoderna; men det kröntes med väsentligt bättre graviditetsresultat och flera år senare övergick också Universitetsklinikerna till den metoden – efter hårdnackat motstånd. Vi publicerade flera artiklar angående denna "Blastocystodling", oftast med hjälp av Prof. Dan Hellberg och med ovärderlig insats av embryologen Ann-Britt Engström.

Senaste två åren har jag i ökande utsträckning anlåtats som konsult för IVF-kliniker som ska starta eller som önskar tillfällig hjälp; vilket fört mig till Yangon (Myanmar), Kampala, Addis Ababa och Teheran; för att nu vara en huvudsysselsättning.

För närvarande pågår en randomiserad studie om frysmetod av embryon, en annan om hypothyreos i graviditet och jag planerar en ytterligare studie vars innehåll det dock är för tidigt att avslöja!

Falun 2015-06-13